

به قلم سیدمحمد ضیایی-فعال اجتماعی

جایگاه مردم در توسعه و تجهیز مبلمان شهری

توسعه مبلمان شهری تنها زمانی به پایداری می‌رسد که شهروندان نه تماشاگر، بلکه شریک تصمیم‌ها باشند. شهری که مردمش محیط را بخشی از خود بدانند، کمتر دچار آشفتگی، تخریب و هزینه‌های سنگین نگهداری می‌شود؛ زیرا حس مالکیت اجتماعی جایگزین نظارت سخت‌گیرانه بیرونی خواهد شد.

به گزارش خبرنگاران گروه زندگی و سرگرمی خبرگزاری گزارش خبر، سیدمحمد ضیایی فعال اجتماعی در یادداشتی با عنوان "جایگاه مردم در توسعه و تجهیز مبلمان شهری" آورده است؛

در بررسی نقش مردم در توسعه و تجهیز مبلمان شهری، باید پذیرفت که هیچ شهری حتی با پیشرفته‌ترین امکانات بدون حضور فعال و مسئولانه شهروندان نمی‌تواند به زیست‌پذیری پایدار برسد. مبلمان شهری تنها مجموعه‌ای از نیمکت‌ها، سایه‌بان‌ها، چراغ‌ها و سطوح‌های زباله نیست، بلکه مجموعه‌ای به هم پیوسته از عناصر زندگی روزمره است که با رفتار، نیاز، فرهنگ و زیبایی‌شناسی مردم معنا می‌یابد. تجربه شهرهای موفق نشان داده است که بهترین داوران کیفیت این عناصر، نه صرفاً مدیران و طراحان، بلکه همان مردمی هستند که هر روز بر نیمکت پارک می‌نشینند، زیر نور چراغ‌های خیابان قدم می‌زنند، در سایه ایستگاه‌های اتوبوس از باران پناه می‌گیرند و با مسیرها و تجهیزات شهری پیوند مستقیم دارند.

حضور مردم در این فرایند سه بُعد اساسی دارد: نخست، مشارکت آگاهی‌بخش؛ یعنی ارائه تجربه‌های واقعی زندگی شهری به مدیران. بدون این شناخت، تصمیم‌ها گاه بر پایه گمانه‌زنی گرفته می‌شود و نتیجه، تجهیزاتی است که یا نیاز را برطرف نمی‌کند یا زود فرسوده می‌شود. دوم، مشارکت دیده‌بانانه؛ هنگامی که شهروندان نسبت به محیط پیرامون خود احساس تعلق کنند، خود به نگهبانانی تبدیل می‌شوند که از تخریب و بی‌نظمی جلوگیری می‌کنند و با گزارش‌دهی به موقع، هزینه نگهداشت فضای شهری را کاهش می‌دهند. سوم، مشارکت خلاق؛ جایی که شهروندان در رنگ‌آمیزی‌های محیطی، گل‌کاری محله، پیشنهاد برای ساخت نیمکت‌ها و سایه‌بان‌ها یا آفرینش طرح‌های محلی نقش ایفا می‌کنند و به این ترتیب، بخشی از هویت جمعی را در کالبد شهر جاری می‌سازند.

تجربه نشان داده است که بسیاری از فضاهای دلنشین شهری نه با هزینه‌های سنگین، بلکه با همین مشارکت خلاق مردم جان گرفته‌اند. از سوی دیگر، رسانه‌ها نیز باید در این روند فعال باشند؛ نه با روایت پایان پروژه‌ها، بلکه با برجسته‌سازی کیفیت مشارکت مردم، میزان رضایت و نقدهای کارشناسانه‌ای که از دل جامعه برخاسته است.

توسعه مبلمان شهری تنها زمانی به پایداری می‌رسد که شهروندان نه تماشاگر، بلکه شریک تصمیم‌ها باشند. شهری که مردمش محیط را بخشی از خود بدانند، کمتر دچار آشفتگی، تخریب و هزینه‌های سنگین نگهداری می‌شود؛ زیرا حس مالکیت اجتماعی جایگزین نظارت سخت‌گیرانه بیرونی خواهد شد. در نهایت، مبلمان شهری، هرچند ظاهری ساده دارد، اما سنج‌های برای کیفیت زندگی، سطح مدیریت شهری، فرهنگ عمومی و بلوغ اجتماعی است.

اگر مدیران نقش مردم را جدی بگیرند و سازوکارهای مشارکت واقعی را در سیاست‌گذاری‌های خود بگنجانند، شهرها چهره‌ای انسانی‌تر، امن‌تر و کارآمدتر خواهند یافت. نادیده گرفتن این مشارکت، دیر یا زود خود را در چهره نارضایتی عمومی و آشفتگی کالبدی شهر نشان خواهد داد؛ زیرا شهری که مردم در ساختنش سهم نداشته باشند، هرگز خانه واقعی آنان نخواهد شد.